

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Svmmvla Selectarvm Qvaestionvm Regvlarivm

Bonagratia <von Habsheim>

Friburgi Brisgoiae, 1665

§. 3. De corpore iuris canonici

[urn:nbn:de:bsz:31-160625](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-160625)

§. 3. De Corpore Iuris Canonici.

7. *Corpus Iuris Canonici tribus tomis constat.*
 8. *Materia de qua in quolibet tomo tractatur.*

VII.
Corpus Iuris Canonici tribus tomis constat.

CORPUS Iuris Canonici, cuius hodie in scholis & in foro vsus est, constat tribus tomis. Primus toms, qui Decretum inscribitur, continet Ius canonicum collectum à Gratiano Monacho Benedictino ex scriptis Pontificum, Conciliorum, Patrum & interdum ex iure ciuili, vbi citantur etiam Decreta contraria & conciliantur, ex quo aliquando Concordia discordantium Canonum nuncupatur. Hoc opus in tres primarias partes est distributum. In prima proceditur per distinctiones & Canones & ita citatur per Dist. & Can. apponendo prima Canonis verba. v. g. accedens. dist. 50, hoc est, capitulo seu canone, qui incipit à verbo accedens. Distinctione 50. Secunda procedit per materias siue causas, quæstiones & canones, per quas etiam inscriptiones citantur, vt, absit. II. q. 3. id est, canone, cuius initium est, Absit. causa vndecima, quæstione tertia. Causæ trigessimæ tertiæ, quod ibi fiat mentio de contritione cordis, interscribitur

interferitur doctrina de Pœnitentia, quæ particula procedit per distinctiones & canones, citaturque hoc modo: Adam de Pœnit. d. i. hoc est, Canone cuius primum vocabulum est, Adam De Pœnitentia. Distinctione. 1. Tertia inscribitur de consecratione, quod in ea potissimum continentur Canones ad sacramenta pertinentes. Canones qui in hoc tomo habentur, tantæ sunt auctoritatis, quantum meretur Author, vnde eorum Doctrina sumitur, quare cum citantur, videndum erit cuiusnam sint, an Pontificis, an Concilij, an deniq; alicuius sacri vel authenticis Authoris.

Secundus tomus, continet Pontificum determinationes, quæ decretales inscribuntur, quod ex Epistolis Decretalibus cura Gregorij P. 9. collectum fuerit, Procedit per libros, titulos, capita & interdum per paragraphos, citatur communiter exprimendo solum titulum & initium Capituli, v. g. à Crapula. De vita & honest. Cler. hoc est, capitulo, à crapula. titulo, De vita & honestate Clericorum. Additur interdum etiam liber, vt c. à crapula. lib. 3. tit. 1. de vita & honest. Cler. Interdum vocula insuper, Extra. quo denotatur illud habetur extra Decretum Gratiani.

Tertius tomus continet Constitutiones à Bonifacio

Bonifacio P. S. collectas, Clementinas, & Extrauagantes Ioannis 12. quibus accedere quædam extrauagantes communes, id est, aliorum summorum Pontificum. In prima ergo huius tomi parte, quæ liber sextus appellatur, quod addita fuerit quintus libris Decretalium, totidem libris comprehensa, continentur eadem ferè materia, quæ in illis per titulos & capitula digesta, & eodem modo citantur, sed distinctionis causa additur, In sexto, vel libro sexto v. c. Beneficium. De Regularib. 6. Id est capitulo, Beneficium. tit. De Regularibus in lib. sexto. In secunda parte continentur Clementinæ, sic dictæ à Clemente 5. qui eas ordinauit in libros, titulos & capitula, citantur quæ eodem modo vt præcedentes, addito tamen vocabulo Clement. In tertia. Extrauagantes, quæ cum extra Ius vagarentur collectæ fuerunt à Ioanne 22. quæ integræ habentur sub quibusdam titulis, & capitulis & sub eodem nomine citantur, sic, Extrau. ad onus, De Elect. & Electi potest: Hoc est, In Extrauagante, quæ incipit: ad onus, titulo, de Electione & Electi potestate. Denique in eodem tomo, accesserunt Extrauagantes communes, eodem modo digestæ & sub eadem appellatione citantur, vt Extrau. comm, Diuinis. De

Pennis,

Pœnis: Id est, Extrauagante communi, cuius initium: Diuinis, titulo, de Pœnis. Septimum librum Decretalium ex Constitutionibus Pontificijs necdum corpori Iuris insertis confecit & in quinque libros distributas separatim edidit D. Petrus Matthæi I. C. Lugdunensis, easdem vna cum Canonibus & Decretis S. Conc. Trid. iuxta ordinem titulorum Decretalium collegit, & titulo sexti Extrauagantium communium & ad finem Summæ Bullarij publicauit Stephanus Quaranta.

Ad rem ipsam seu materiam, quæ in corpore Iuris Canonici traditur, quod attinet, in 1. parte Decreti, quæ Distinctiones 101. continet, agit Gratianus viginti prioribus de Iuris Ecclesiastici elementis, principijs, fontibus atque dignitate. Inde vsque ad 93. de Cleri seu Personarum Ecclesiasticarum origine, institutione, ac forma instituendi, vita, moribus atq; officijs & inde vsque ad finem Vltimæ Dist. de Principatu Pontificis & vniuersa Iurisdictionis Ecclesiasticæ seu Pontificiæ præstantia, præ omni alia tam Ecclesiastica, quam sæculari. In 2. parte, per causas 36. (quibus vt supra dictum interseruntur distinctiones 7. De Pœnitentia) tractat de generibus causarum seu Iudiciorum sub Ecclesiasticam Iurisdictionem

VIII.
*Materia
de qua
tractatur
in quolibet
somo.*

nem cadentium. In 3. denique parte per quinque distinctiones agit de Consecratione Ecclesiarum & Missarum celebratione, de Venerabili Sacramento Eucharistiæ, de festiuitatibus per annum celebrandis, Sacramento Baptismi, & Confirmationis atque Ieiunio.

Argumentum quinque librorum Decretalium, nec non & reliquarum partium, libri sexti, Clement. & Extrauag. quibus eadem materia totidem libris, (excepto quod liber quartus, in Extrauagantibus, vt dicitur, vacat) pertractatur, continet sequens versiculus:

Iudex, Iudicium, Clerus, sponsalia,
crimen,

Hæc tibi designant, quid quæque Volumina signant.

Vocabulum 1. Iudex, indicat materiam libri 1. qui posito primum Vniuersi Iuris Christiani, præsertim Ecclesiastici seu Pontificij, fundamento, quod est ipse Deus vnus & trinus, ac explicatis Iuris principijs & partibus, tractat de personis Ecclesiasticis, siue SS. Canonum Ministris, eorumque assumptione ad dignitates, quando tales creandi & ordinandi sint, de quæ eorum officijs & potestate Iudicandi.

Iudicium, denotat libro 2. agi de Iudicij

Eius ac de requisitis in Iudicio seu modo
& ratione procedendi Iudicialiter.

Clerus, Materiam libri 3, quæ est de vita
& honestate Clericorum, rebûsque eorum,
ac de rebus Ecclesiarum.

Sponsalia, librum 4. tractare de spon-
salibus & Matrimonijs atque de cæteris his
annexis.

Crimen denique significat contentum li-
bri 5. & ultimi, quod est de accusationibus,
de criminibus ac pœnis pro ipsis infligen-
dis. In fine Decretalium adduntur duo ti-
tuli generales de verborum significatione
& Regulis Iuris, quibus pleraque prius in
Iure constituta summatim explicantur. De-
clarationes istas exprimunt sequentes ver-
siculi:

Pars prior officia creat, Ecclesiæque Mi-
nistros.

Altera dat testes & cætera Iudiciorum.

Tertia de rebus & vita Presbyterorum.
Nubendi formam dat sponſis quarta de-
centem.

Vltima de Vitijs & pœnis tractat eorum.

Contenta Iuris Canonici compendio
tradunt Institutiones Lancelloti,
Henrici Canisij, Antonij Cuchij,
Andræ Vallens &c.